

A - oper - IX - 1

~~PŘÍSNĚ TAJNĚ!~~

*Směrnice št. utajení na
TAINĚ 3/3 95/1000*

SMĚRNICE

o používání operativní techniky

ZRUŠENO RMV č. 45/64
makreaxons A-oper - VI - 1/64

Výtisk č. ❖ 00132

1 9 5 9

Rozkaz ministra vnitra

Vydávám služební knihu »Směrnice o používání operativní techniky« (A-oper-IX-1) a stanovím počátek její účinnosti dnem 1. července 1959.

Ukládám náčelníkům I.—IX. správy MV, správy vyšetřování MV, krajských správ MV:

- 1) proškollt směrnicí o operativní technice s náčelníky operativních odborů, oddělení a jejich zástupci. Tito seznámí a poučí podřízené operativní pracovníky s jednotlivými statěmi směrnice v rozsahu potřebném k výkonu jejich operativní práce. Obsah směrnice se nesmí stát předmětem zdokonalovacího školení pracovníků;
- 2) přísně dodržovat postup stanovený ve směrnici.

Se směrnicí je třeba zacházet jako s přísně tajným materiálem. Musí být proto uložena v tresoru u náčelníka součástí, případně u náčelníka operativního odboru, jemuž byla náčelníkem součástí přidělena. Při kádrových změnách musí být směrnice odcházejícím pracovníkem odevzdána náčelníku součástí, který ji přidělí novému pracovníkovi. Směrnice musí být zaevidována v evidenci služebních předpisů; přidělení jednotlivým pracovníkům musí být vyznačeno na evidenčním listě.

Současně zrušuji dosud platný předpis »Směrnice o používání operativní techniky« (A-oper-IX-1), vydaný 15. 3. 1957 a čl. 39 RMV č. 34/1957. Zrušený předpis vraťte ihned po obdržení nové směrnice vnitřní správě MV.

K čl. 67 RMV č. 66/1959.

V Praze dne 15. června 1959.

Ministr vnitra
RUDOLF BARÁK v. r.

Schvaluji.
Ministr vnitra
RUDOLF BARÁK v. r.
Praha 15. 6. 1959

SMĚRNICE
o používání operativní techniky

1 9 5 9

Ministerstvo vnitra Praha

	Strana:
STAT XIV. Grafická expertisa — zkoumání písma	29
STAT XV. Chemická expertisa	35
STAT XVI. Technické prohlídky, vyhodnocení posudků a za- cházení se zabaveným materiálem	35
STAT XVII. Krycí průkazy	37

Ústřížek č. 1 doplňku 1.

1) Nasazení operativní techniky ve zvlášť závažných akcích může být uskutečněno na KS-MV jedině na návrh náčelníka KS-MV, po schválení ministra vnitra nebo jeho náměstka, na základě předchozího projednání a souhlasu vedoucího tajemníka KV KSČ (KV KSS). — V ústředním aparátu ministerstva vnitra akce tohoto druhu schvaluje výhradně ministr vnitra.

V těchto zvlášť důležitých akcích mohou technický úkon nasazovat a vytěžovat provádět výhradně vybraní příslušníci MV — členové strany.

Upozornění:

Důsledně je nutno dodržovat zásadu, že operativní technika nesmí být používána ve stranických objektech a v objektech, v nichž jsou konána zasedání orgánů strany, tj. v budovách, kde jsou umístěni pracovníci stranických orgánů, zasedacích sálů, kde se konají stranická jednání, dále v bytech stranických funkcionářů, ve stranických hotelích, rekreačních střediscích, chatách apod.

Náčelníci operativních správ MV a KS-MV jsou povinni v průběhu používání operativní techniky kontrolovat účelnost jejího využití podle stanoveného plánu operativních opatření a kombinací.

Po zakončení akce, kde byla nasazena operativní technika (úkon 103 a 52), musí náčelník příslušného operativního úseku vypracovat písemné vyhodnocení, ve kterém uvede jaké výsledky byly skutečně dosaženy z operativní techniky a tyto porovnat se stanoveným cílem, který byl uveden v operativním návrhu na provedení úkonu. Toto vyhodnocení předloží ke kontrole a ověření náčelníkovi operativní správy MV nebo náčelníkovi KS-MV.

Náčelníci součástí MV a KS-MV jsou povinni provádět příslušné závěry a vyvozovat přísná opatření i poučení pro operativní pracovníky z případů, kdy operativní technika byla nasazena neúčelně. Rovněž jsou povinni vychovávat orgány ke správnému používání operativní techniky.

STAT I.

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA PRO POUŽÍVÁNÍ OPERATIVNÍ TECHNIKY

1. ~~Operativní technika i její prostředky a způsoby práce jsou přísně tajnými opatřeními zvláštní důležitosti v práci orgánů státní bezpečnosti ministerstva vnitra. Přísně tajný charakter této práce vyžaduje od všech náčelníků a pracovníků technických i operativních úseků MV, kteří s ní pracují, dodržování všech zásad konspirace při vyžadování, vlastním provádění i zacházení a uplatňování donesených výsledků v další bezpečnostní práci.~~

K dodržování všech těchto základních pravidel využívání operativní techniky je nutné zajistit tyto zásady:

- 1) Vyžadování prostředků operativní techniky důsledně provádět podle zásad, stanovených ve směrnici o operativní technice. U složek mimo státní bezpečnost (HS-VB, HS-PS) vyžadování operativní techniky provádí nejnižší náčelník operativního nebo zpravodajského odboru.
- 2) Zakazuje se používat donesených výsledků ze všech druhů odposlechové techniky jako usvědčujícího materiálu. Současně se zakazuje ukládání dokumentace, získané tajným způsobem operativní technikou do agenturně-operativních svazků.
- 3) Musí být zajištěno přísné utajení všech metod, používaných přístrojů, pomůcek nasazovaných v operativní technice a zamezit jejich přepravu ve veřejných dopravních prostředcích.
- 4) Zakazuje se zařazování problematiky o operativní technice do osnov výuky ve školách MV bez předchozího souhlasu IX. správy MV, která pro tyto účely sama stanoví rozsah a postup, jak toto školení má být prováděno.

- 5) Dodržovat na úsecích operativní techniky zásadu přísné stabilisace pracovníků a jejich jakékoliv přemístování provádět se souhlasem náčelníka 9. odboru - oddělení KS-MV a IX. správy MV.
- 6) Na KS-MV se zakazuje z konspiračních důvodů používat pracovníky operativní techniky k výkonu služby ve stejnkroji, nebo ke všem veřejným akcím.

STAŤ II.

OPERATIVNÍ TECHNIKA A JEJÍ DRUHY

2. Operativní technika je souhrn technických prostředků, které pomáhají agenturně-operativním pracovníkům ministerstva vnitra odhalovat a ušvédčovat nepřátelské protistátní živly a bojovat s agenty imperialistických rozvědek.

Z prostředků operativní techniky rozeznáváme:

- a) Tajný odposlech — krycí název »úkon sto tři«.
- b) Přechnodný odposlech — krycí název »úkon padesát dva«.
- c) Tajný výjem — krycí název »úkon sedmdesát sedm«.
- d) Tajné kompromitující fotografování a filmování — krycí název »úkon třista třicet«.
- e) Otevírání a zhotovování speciálních zajištěných zásilek a schránek — krycí název »úkon osmdesát osm«.
- f) Telefonní odposlech — krycí název »úkon dvě stě dvacet«.
- g) Obranné technické zajišťování proti nepřátelským mrtvým schránkám.
- h) Obranné technické prohlídky různých objektů.
- ch) Ostatní technické úkony.
  - i) Grafická expertisa.
  - j) Chemická expertisa.
  - k) Krycí průkazy.

Pro základní operativně-technické úkony se z konspiračních důvodů používají jen krycí názvy.

Použití operativní techniky při agenturně-operativní práci je přísně tajným opatřením a vyžaduje se písemným operativním návrhem s uvedením jednacích čísel. Tyto návrhy schvaluje ministr vnitra, jeho náměstkové a příslušní náčelníci. Schvalující náčelník je odpovědný za dodržování tajného rozkazu ministra vnitra o kompetenci při rozpracování objektů.

Každý případ vyzaření operativní techniky je třeba neodkladně hlásit prostřednictvím IX. správy MV jako mimofádnou událost ministru vnitra nebo jeho náměstkovi. Vedení IX. správy MV se dodatečně zasílají i příslušné svazky a konkrétní závěry k příčinám vyzaření, vyhodnocené na 9. odboru-oddělení i vedení KS-MV.

STAŤ III.

TECHNICKÉ ÚSEKY PRO OPERATIVNÍ TECHNIKU

3. Základní technické úkony 103, 52, 77, 330 a 220 provádí:

- a) IX. správa MV pro všechny operativní správy ministerstva vnitra (a ve zvlášť odůvodněných případech pro HS-PS a HS-VB). Dále ve složitých, technicky obtížných a důležitých případech po celém území ČSR.
- b) 9. odbory-oddělení KS-MV provádí rovněž samostatně všechny základní technické úkony včetně úkonu 103 v rámci působnosti vlastní KS-MV.

Úkoly technické centrály:

9. odbor KS-MV Brno je technickou centrálou pro oblast Morava a 9. odbor KS-MV Bratislava pro oblast Slovensko a mají rozšířené úkoly o tyto povinnosti:

- 1) Vedou evidenci speciálních operativně-technických pomůcek, provádějí odbornou technickou kontrolu a údržbu všech používaných SOTP, řeší jednoduché technické problémy, zhotovují různé kamuflážní prostředky, pomáhají a řídí v uvedené technické problematice 9. odbory-oddělení KS-MV ve své oblasti.
- 2) Pomáhají svěřeným KS-MV ve složitých, technicky obtížných případech při nasazování všech druhů operativní techniky.
- 3) Zodpovídají za dokonalou údržbu a technický stav centralisačního zařízení pro úkon 103 a zařízení Ú-56 pro úkon 220, ve své oblasti.

- 4) Zodpovídají za odbornou úroveň techniků podřízených 9. odborů-oddělení dle »Směrnice o řízení a činnosti technika«, vydaných IX. správou MV.
- 5) Mimo těchto technických otázek pomáhají technické centrály v jednodušších případech při zpracování odborných posudků po linii grafické expertisy v rámci své oblasti. Sporné otázky předkládají IX. správě MV.
- 6) 9. odbory-oddělení KS-MV v oblasti Čechy po všech těchto stránkách obhospodaruje samostatné oddělení TOP a příslušné odbory IX. správy MV.

STATĚ IV.

TECHNICKÝ ÚKON STO TŘÍ

4. Úkon 103 se vyžaduje operativním návrhem, který vypracuje řídicí agenturně-operativní pracovník. Operativní návrh na úkon 103 musí obsahovat tyto údaje:
  - a) Stručný rozbor akce, její krycí název, přesná data objektu i všech osob, žijících v jeho bytě, přesnou adresu bytu i zaměstnání, jeho nejbližší styky a osoby, které ho v bytě navštěvují, které osoby mimo rodiny objektu vlastní klíče od jeho bytu a mají do něho přístup i za jeho nepřítomnosti, situační popis celého bytu s označením místnosti, které mají být úkonem 103 obsazeny, vztah k okolí apod. Dále je nutno uvést dobu provádění technického úkonu (nejkratší doba na provedení je 14 dnů ode dne doručení již schváleného návrhu příslušné součásti, provádějíci nasazení operativní techniky). Výjimka může být učiněna po vzájemné dohodě mezi náčelníkem operativního odboru a náčelníkem odboru operativní techniky.
  - b) Důvodovou zprávu s uvedením, zda byly již všechny jiné možnosti vyčerpány, jakých operativních opatření bylo dosud u objektu použito, zda bylo nasazeno sledování, prováděno prošetřování, nedošlo-li k vyrozumění zájmu ministerstva vnitra u objektu, případně jiné operativní nebo technické kombinace pracovníků MV.
  - c) Přesné pokyny na provádění obsluhy a vytěžování a plán využití úkonu s uvedením, na které otázky nebo jména se má

obsluha nejvíce zaměřit. Dále v jakém časovém rozpětí a ve které dny je třeba obsluhu provádět a které zprávy a poznatky je třeba předávat urychleně. V pokynech je nutno uvést plán předpokládaných termínů, kdy budou prováděny operativní kombinace, související s použitím nasazeného úkonu 103.

- d) Před započítím obsluhy úkonu 103 je povinen nejnižší náčelník oddělení operativní správy (odboru) provést s pracovníky obsluhy podrobnou instruktáž k vytěžování, s doplněním posledních poznatků, důležitých pro obsluhu. U déle trvajících akcí je povinen provádět vždy po 10 obsluhách prověrku výsledků akce a současně další úkolování obsluhy pro úkon 103.

5. Při schvalování úkonu 103 musí být dodrženy tyto zásady:

- a) Na centrále ministerstva vnitra návrh schvaluje příslušný náčelník správy a postoupí jej k vyjádření IX. správě MV, která zjisti svoje možnosti a předběžnou situaci. V kladném případě IX. správa MV připojí vyjádření a postoupí návrh ke konečnému rozhodnutí příslušnému náměstkovi ministra vnitra, nebo ministru vnitra. V záporném případě obrátí se o pomoc na operativní správu (odbor) a nebudou-li nalezeny možnosti pro provedení, dohodne se zrušení požadavku na úkon 103. Zrušení se projednává na centrále MV osobně mezi náčelníkem oddělení operativního a technického odboru. Na KS-MV osobní jednání se provádí na úrovni náčelníků operativního a technického odboru. Dohoda o zrušení se písemně zaznamená do technického svazku. Při závažných a oprávněných důvodech může být požadavek na úkon 103 zrušen i písemně jak se strany technického, tak i operativního úseku.
- b) Na krajských správách ministerstva vnitra operativní návrh na úkon 103 schvaluje náčelník KS-MV nebo jeho zástupci až po předběžném písemném vyjádření příslušného 9. odboru-oddělení KS-MV. Tento postup se vztahuje na všechny operativní odbory KS-MV a ostatní složky ministerstva vnitra v obvodu příslušného kraje. Schválený operativní návrh i s vyjádřením příslušného technického odboru-oddělení, který obsahuje operativní i technickou situaci, předběžné návrhy na provedení technické operace, předpokládaný druh technického zařízení, provede-li se montáž vlastními silami nebo za pomoci technické centrály, či IX. správy MV apod., se postoupí cestou

vedení IX. správy MV ke konečnému rozhodnutí náměstku ministra vnitra nebo ministru vnitra.

Vedení IX. správy MV ve sporných operativních nebo technických otázkách, uvedených v obou návrzích, má právo návrh projednat s příslušnou operativní správou po linii a podle výsledku teprve doporučit nebo zamítnout pro konečné schválení náměstka ministra vnitra.

- c) Požadování úkonu 103 ze složek HS-PS a S-VB je omezeno na zvlášť odůvodněné případy. Operativní návrhy uvedených složek MV se předkládají ke schválení zásadně náčelníkům příslušných KS-MV. Další postup až do konečného schválení se provádí stejným způsobem, jak je uvedeno v předchozím bodě b).
- d) Výjimka ze schvalovacího postupu je při vyžadování úkonu 103, které se provádějí výhradně v objektech vyšetřovacích útvarů, hotelích, lázních, konspiračních bytech apod. V těchto případech konečné schvalování provádí náčelník operativní správy MV nebo náčelník KS-MV a jejich zástupci.
- e) Podle situace a potřeby v akci před montáží i demontáží úkonu 103 je řídící orgán operativní součásti MV povinen při rozpracování těsně spolupracovat s IX. správou MV - 9. odborem-oddělením KS-MV a aktivně pomáhat hlavně při zajišťování zájmových osob. Odpovědnost za zajištění objektu a jeho rodiny při technické operaci zásadně nese a provádí příslušná operativní součást, která úkon vyžaduje a podřizuje se v celkovém řízení technické operace řídícímu pracovníkovi IX. správy MV, 9. odboru-oddělení KS-MV.
6. Obsluha úkonu 103 smí být provedena nejvýše 15krát. Za jednu obsluhu je považována doba v maximálním rozsahu 24 hodin. Nejdéle může být opatření 103 nasazeno po dobu 2 měsíců ode dne první obsluhy akce. Pro tuto dobu jest operativní pracovník povinen zajistit prostřednictvím agentury soustředění nepřátelských elementů do místa, kde úkon 103 byl nasazen, aby bylo zajištěno plné jeho využití.

Časová výjimka je u akcí ve zvláštních objektech II. správy MV, veřejných objektech vyšetřovacích útvarů a objektech jinak důležitých, nebo u akcí, ve kterých jsou získávány mimořádně důležité výsledky státně-bezpečnostního charakteru.

Ve zvlášť odůvodněných případech může operativní pracovník žádat o prodloužení nasazeného úkonu 103. Prodloužení může být požadováno jen v mimořádně důležité fázi rozpracování, nebo před realizací. Prodloužení platí pro dalších 15 obsluh, nejdéle však na 2 měsíce a ve výjimečných případech smí být vyžadováno nejvýše dvakrát. Řádně zdůvodněná žádost o prodloužení musí být po vyjádření IX. správy MV schválena příslušným náměstkem ministra vnitra.

Na KS-MV prodloužení schvaluje krajský náčelník na podkladě vyhodnocení náčelníka 9. odboru-oddělení a získaných operativních výsledků. Ve složitých případech se prodloužení nasazeného úkonu 103 a jeho obsluhu předkládá ke schválení příslušnému náměstkovi ministra vnitra.

7. V průběhu provádění stanovených obsluh vytěžují úkon 103 techničtí pracovníci a to jen v době, kterou agenturně-operativní pracovníci v návrhu stanovili. O provádění plánovaných agenturních kombinací je povinen operativní pracovník pracovníky obsluhy vždy včas vyrozumět.

Při vyžádání obsluhy úkonu 103 mimo pracovní dobu je povinností operativního pracovníka se v této době nacházet na určeném místě a telefonní lince, aby mohl být včas vyrozuměn o poznatcích v akci a mohl tak provádět ihned potřebná opatření.

Při větším množství obsluhovaných akcí je přípustné po vzájemné dohodě, aby obsluhu i vytěžování prováděl příslušný operativní pracovník podle pokynů pracovníků techniky.

Poznatky získané úkonem 103 jsou zpracovávány obsahově a v jednom vyhotovení se zasílají operativnímu pracovníku MV. Požaduje-li operativní rozšíření některých důležitých pasáží obsahové zprávy, je povinna přesně formulovat svůj požadavek a předložit jej nejpozději 2 dny před ukončením termínu k uložení zvukových záznamů.

Zvukové záznamy se ukládají po dobu 10 dnů ode dne odeslání obsahové nebo podrobné písemné zprávy. Po této době se zvukové záznamy ruší. Uložení zvukových záznamů na delší dobu může vyžádat pouze náčelník příslušné správy nebo součásti MV a to jen ve výjimečných případech u zvlášť závažných materiálů.

Zapůčiči-li si operativní pracovník zvukové záznamy k vlastnímu vytěžení, je povinen vrátit je do 10 dnů.

8. Obsluha úkonu 103 v hotelu:

Rídící operativní pracovník, který žádá obsluhu úkonu 103 v hotelu, je povinen předem si zajistit na II. nebo VII. správě MV (2. nebo 7. odboru KS-MV), aby objektovi byl přidělen pokoj s trvale nasazeným úkonem 103. Nejméně 24 hodin před započítáním obsluhy je RO povinen se dostavit na příslušný technický úsek a projednat osobně vyžádanou obsluhu.

Současně je povinen předložit žádanku na obsluhu úkonu 103 v hotelu, která musí obsahovat tyto údaje: název akce, označení hotelu a číslo pokoje, ustanovečné údaje objektu, stručný rozbor akce a zaměření obsluhy, předpokládané styky a jiné styky, kterým je třeba věnovat zvýšenou pozornost, telefonní linky RO a jeho nadřízených náčelníků.

Konečné schvalování těchto požadavků provádí náčelník operativního odboru správ MV.

9. Poznatzky, získané operativní technikou se předávají přímo náčelníku operativní součásti MV, která si technický úkon vyžádala. Písemně vytěžené zprávy (pouze v jednom vyhotovení bez kopie) se zašívají do technických záznamových svazků. Po skončení obsluhy jednotlivé akce je operativní pracovník povinen vrátit záznamový svazek IX. správě MV, 9. odboru-oddělení KS-MV. V žádném případě nesmí zůstat záznamové svazky na operativní součásti déle jak 1 měsíc po skončení poslední obsluhy technického zařízení. Výjimku lze učinit u zvláštních akcí I. a II. správy MV. Záznamové technické svazky jsou majetkem IX. správy MV, 9. odboru-oddělení KS-MV. Náčelníci příslušných operativních součástí jsou po dobu trvání technických akcí plně odpovědní za jejich řádné vedení. Jejich povinností je provádět v průběhu akcí pravidelnou kontrolu záznamových svazků a každou kontrolu potvrdit svým podpisem. Na výzvu příslušného náčelníka IX. správy MV, 9. odboru-oddělení KS-MV musí být záznamové svazky kdykoliv předloženy k nahlédnutí.

10. Veškeré dokumenty o operativní technice ukládají se pod jednotným krycím názvem akce do technických svazků. Do svazků operativních součástí MV nesmí být jakékoliv záznamy nebo dokumenty o operativní technice ukládány. Všechny technické svazky se po ukončení akcí ukládají do archivu IX. správy MV. Tato zásada se nevztahuje:

- a) Na materiály, získané nasazením techniky pro I. správu MV (I. odbory KS-MV), tj. obsahové i doslovné zprávy, pozitivní i negativy apod., které zůstávají majetkem I. správy MV, kde jsou i ukládány. IX. správa MV a 9. odbory-oddělení KS-MV vedou v těchto případech vlastní dokumentaci o technickém provedení akce, dále přesnou evidenci materiálů, předaných proti podpisu na distribuční kartě nebo zprávě o akci. Cívky se zvukovými záznamy musí být po vytěžení vráceny zpět IX. správě MV, 9. odborem-oddělením KS-MV. Smazání zvukových záznamů bude prováděno zásadně na IX. správě MV, 9. odboru-oddělení KS-MV.

- b) Důležité stáť z technických záznamů, které si vypíše operativní pracovník sám ve formě agenturní zprávy, může uložit do operativního svazku jedině po předchozím schválení náčelníka operativní správy MV nebo KS-MV. Na upravené zprávy však musí být uvedeno krycí číslo technického úkonu s počátečním číslem »9«. Příklad: agent číslo »9103« — »952« — »9220« apod. i u ostatních úkonů.

- c) Zakazuje se používat nebo uplatňovat poznatzky nebo výsledky z techniky přímým způsobem při vyšetřování, nebo i ve všech operativních případech, ze kterých by bylo zjevné, že se jedná o operativní techniku.

11. Po skončení obsluhy akce je povinen operativní orgán předložit příslušnému technickému úseku hloubkové vyhodnocení operativních výsledků nasazeného úkonu 103 současně s požadavkem na jeho demontáž a má povinnost se aktivně podílet pod řízením technického úseku na zajištění hladkého a rychlého demontování technického úkonu.

Při demontáži na centrále MV vypracuje návrh na demontáž I. odbor IX. správy MV a předá jej ke schválení na vedení IX. správy MV.

Na KS-MV návrh na provedení demontáže úkonu 103 vypracuje 9. odbor-oddělení a ke schválení se předkládá náčelníku KS-MV, nebo jeho zástupci.

Návrh na demontáž po předchozím projednání s příslušným náčelníkem operativní součástí může dát i náčelník technického úseku v případech, kdy hrozí nebezpečí odhalení technického opatření, nebo nepřináší-li obsluha žádné výsledky.

SPOLUPRACOVNÍCI PRO OPERATIVNÍ TECHNIKU MV

12. K rozpracování a zajišťování technických úkonů jsou používáni spolupracovníci operativní techniky. Spolupracovníkům pro operativní techniku musí být věnována z hlediska spolehlivosti zvýšená pozornost a náročnost.

a) Jde o občany, kteří pomáhají pracovníkům techniky při pronikání do zájmových objektů, při odvolávání osob, při provádění obhlídek apod. Za jejich pomoci je zajišťováno utajení práce operativní techniky pod různými legalisovanými legendami. V průběhu této pomoci jsou nepřímě částečně seznamováni s jednotlivými operativními i technickými metodami práce a zájmovými objekty. Ke všem těmto skutečnostem musí být důsledně přihlíženo při výběru kandidátů na spolupracovníky operativní techniky. Jejich kontrola a výchova musí být zaměřena především k přísnému utajení státobezpečnostní práce. Mohou být proto vybíráni jen z řad oddaných občanů naší lidově-demokratické republiky.

Techničtí spolupracovníci tohoto druhu jsou evidováni ve všeobecné evidenci spolupracovníků ministerstva vnitra u 1. zvláštního odboru MV — 1. zvláštního oddělení KS-MV.

b) Mimo těchto spolupracovníků IX. správa MV a 9. odbory-oddělení KS-MV používají krátkodobé technické spolupracovníky k jednorázovým akcím, jednoúčelové pomoci při nasazení některého druhu techniky nebo odborné technické pomoci. Tito spolupracovníci nejsou vedeni v evidenci I. zvláštního odboru MV - 1. zvláštního oddělení KS-MV a je možné je vylustrovat pouze v evidenci IX. správy MV a evidenci 9. odborů-oddělení KS-MV, pro případné jiné operativní využití.

c) Zvláštnost obou druhů spolupracovníků operativní techniky je v tom, že nejsou úkolováni do trestné činnosti. Mimo uvedených úkolů v bodu a) a b) pomáhají také při zajišťování a provádění technických úkonů, neb propůjčují za tím účelem své byty, pracovny apod. Jednání s nimi musí odpovídat zásadám konspirace služebních úkolů orgánů MV.

d) Podle rozsahu jejich pomoci a zásluh při provádění technických opatření jsou přiměřeně odměňováni a je jim nahrazována vzniklá škoda.

e) V případě, že technika se provádí ve vyhrazených objektech jednotlivých součástí MV (II., V., VII. správy MV apod.), je vždy nutná dohoda a spolupráce s příslušnými orgány agenturně-operativních součástí MV, kteří objekt obhospodařují, aby nedošlo k duplicitě při získávání spolupracovníků.

STAT VI.

TECHNICKÝ ÚKON PADEŠÁT DVA

13. Jiným druhem odposlechové techniky v agenturně-operativní práci je přechodný odposlech — úkon 52. Základní podmínkou dobrých výsledků z tohoto úkonu je především účelné vyžadování z operativy a vzájemná úzká spolupráce při jeho nasazování a obsluze.

Použití úkonu 52 se vyžaduje operativním návrhem, který vypracuje řídicí pracovník operativní součásti. Konečné schválení operativního návrhu na centrále ministerstva vnitra provádí náčelník správy MV a jeho zástupci a schválení technického provedení náčelník IX. správy MV nebo jeho zástupce. Na KS-MV schvaluje operativní návrh s technickým vyjádřením krajský náčelník a jeho zástupce.

Operativní návrh na úkon 52 před předložením ke schválení musí obsahovat tyto údaje.

a) Stručný rozbor akce, její krycí název, přesná data objektu i všech osob, žijících v jeho bytě, přesnou adresu bytu, zaměstnání nebo místa, kde se úkon provádí, nejbližší styky a osoby, které ho v bytě navštěvují, vztah k okolí apod.

b) Závěry z porady odpovědných náčelníků a příslušných pracovníků operativy i techniky. Termín, kdy a kde bude úkon proveden, za jakých podmínek a jak bude rozdělena konkrétní odpovědnost za provedení celé technické operace. (Legenda, maskování apod.) V každém případě tyto dohodnuté závěry musí být uvedeny v návrhu před jeho konečným schválením příslušným náčelníkem.

14. Schválený návrh musí být doručen na IX. správu MV, 9. odbor-oddělení KS-MV nejméně 3 dny před započatím akce. Výjimka je přípustná po vzájemné dohodě náčelníka operativního a technického úseku. Před vlastním provedením úkonu musí být akce znovu projednána a rozdělena odpovědnost.

Na centrále ministerstva vnitra se projednání akce provádí na úrovni náčelníků oddělení operativního i technického úseku, za přítomnosti pracovníků obou úseků, kteří se akce zúčastní. Na KS-MV se akce projednává na úrovni náčelníků odborů a rovněž za přítomnosti pracovníků obou úseků. Při této vzájemné dohodě se stanoví rovněž způsob obsluhy, při čemž je správné, aby se jí zúčastnil řídící operativní pracovník a tým měl možnost být ihned v průběhu informován o výsledcích v akci.

15. Úkon 52 se provádí ve 4 základních způsobech:

a) Pod vhodnou, věrohodnou legendou bez vstupu do objektu a nebo jen ve výjimečně operativně příznivých případech se vstupem do objektu, za předpokladu dobře legalisovaných možností. Úkon v těchto případech lze použít na dobu nejdéle 6 dnů. Tento způsob vyžaduje především účinnou pomoc a odpovědnost se strany operativy při nasazení i demontáži technických prostředků, dále přesný plán operativních kombinací, podle kterých bude časově vymezena obsluha. V každém případě pracovníci techniky provádí zvýšenou kontrolu po celou dobu nasazených prostředků.

b) Pod vhodnou a věrohodnou legendou se vstupem do objektu (úřadu, chaty, KB apod.) na jednorázovou obsluhu — agenturní schůzka — reakce na výslech — prověrka spolupracovníka apod. — za účinné pomoci operativy při nasazení i vyjmutí technického prostředku. V těchto případech po skončení jednorázové akce musí být ihned zajištěny operativní i technické podmínky pro demontáž.

Při nasazování úkonu 52 ve veřejných objektech (vinárny, hotely apod.), musí pracovníci techniky úzce spolupracovat na vytvoření podmínek utajeného provedení úkonu s orgány operativních součástí, které podobné objekty obhospodařují.

c) Bez vědomí spolupracovníka, pomocí kamufla a dobře volené legendy. V těchto případech svěřujeme agentům operativních součástí důležité technické zařízení. Zařízení se smí dávat

agentům jen skrytě s vhodnou legendou v předmětech denní potřeby, aby nevěděli, že mají u sebe přístroj nebo technickou pomůcku, pomocí které je kontrolujeme. Operativní pracovník je povinen v návrhu uvádět krycí název agenta a číslo svazku a současně zda s ním již dříve nebyl prováděn některý technický úkon. Při předávání a instrukcích spolupracovníka k technickému zařízení, utajeným způsobem, nebo pod vhodnou legendou, účastní se schůzky i předávání technický pracovník. Po předání operativní pracovník zajistí sledování spolupracovníka a technický pracovník kontroluje předanou pomůcku na příjmovém aparátu.

d) Nedoporučuje se používat úkon 52 za vědomí agenta. Jen ve zvlášť odůvodněných a výjimečných případech (na centrále MV po schválení náčelníka operativní správy MV a náčelníka IX. správy MV, na KS-MV po schválení krajského náčelníka), je povoleno provést úkon 52 s vědomím agenta. V tomto případě je řídící pracovník operativní součástí plně odpovědný i za technické zařízení. Je proto povinen v návrhu uvést krycí název agenta i číslo jeho svazku a přesnou charakteristiku z hlediska jeho spolehlivosti. Vhodnost spolupracovníka schvaluje náčelník operativní správy MV, náčelník KS-MV.

e) Úkon 52, nasazený bez vědomí nebo i za vědomí agentury při přeshraničních akcích je povolován jen výjimečně se souhlasem náměstka ministra vnitra nebo ministra vnitra.

Poznámka: Nasazení odposlechového zařízení za ilegálního proniknutí do bytu, které je spojené s operativním rozpracováním k získání klíčů, s odvoláním osob a jejich zajišťováním různými způsoby, musí být vyžadováno pouze jako úkon 103.

16. Dokumentace úkonu 52 se ukládá podle zásad, které jsou uvedeny v článku č. 10 této směrnice. Vyhodnocení zvukových záznamů si může provádět také operativní pracovník sám. V takových případech musí přísně dodržovat zásady o ukládání materiálů získaných operativní technikou. Jinak vyhodnocení zvukových záznamů bude provedeno pouze na dožádání a to jen důležitých pasáží hovoru, které určuje řídící operativní pracovník. Zapůjčený zvukový záznam a jeho písemné vyhodnocení (ONZ) musí být vrácen nejpozději do 30 dnů zpět. Po vrácení ONZ bude zvukový záznam smazán, nebude-li o jeho uschování písemně požádáno. Veškeré doklady z provedení úkonu 52 (cívký, vyhodnocení, tj. ONZ), se předávají proti podpisu.

TECHNICKÝ ÚKON SEDMDESÁT SEDM

17. Úkon 77 se vyžaduje operativním návrhem, který vypracuje řídící operativní pracovník úseků MV a musí obsahovat tyto údaje:
- Stručný rozbor akce, její krycí název, přesná data a zaměstnání objektu i všech osob, žijících v jeho bytě, objektovy nejbližší styky a osoby, které ho v bytě navštěvují, situační popis bytu objektu a počet sousedních bytů v témže poschodí a vztah k ostatním obyvatelům domu.
  - Důvod k provedení úkonu 77 s uvedením druhu kompromitujícího materiálu a místa, kde má být ukryt (tzn. písemný materiál, zprávy, plány, různé dokumenty, styky, adresy, případně prostředky tajnopisného spojení, různé předměty, zbraně, vysílačky atp.).
  - Plán zajištění osob v akci s přesným popisem, kdo a jak zajistí objekt, členy jeho rodiny, případně další osoby, které svou přítomností by mohly akci narušit.
  - Plán provedení akce s uvedením přesného data a hodiny, jméno odpovědného řídícího operativního pracovníka, případně ostatních operativních pracovníků, kteří se akce zúčastní s vymezením rozsahu jejich úkolů.
- Uvedené body s podrobnými údaji se vztahují pouze na akce, prováděné v soukromých bytech, nebo na pracovištích různých podniků a úřadů, do kterých není možno zajistit vstup pod legendou kontroly státního tajemství a proto musí být proniknutí hloubkově operativně rozpracováno.
16. Požadavky na úkon 77 v hotelích nebo kancelářích pod legendou státního tajemství, případně za spolupráce vedoucích pracovníků se předkládají na stručných operativních návrzích. V těchto případech se uvádí jen jméno objektu, adresa pracoviště, druh a místo uložených kompromitujících materiálů, pod jakou legendou bude umožněn vstup do objektu, datum a hodina provedení, jméno pracovníka, který se akce zúčastní.
19. Při schvalování úkonu 77 musí být dodrženy tyto zásady:
- Na centrále ministerstva vnitra se předkládá návrh ke schválení služebním postupem náčelníku správy MV nebo jeho zá-

stupci. Tento postup se vztahuje na akce u objektů v kompetenci náčelníků správ MV. Schválený návrh musí být doručen na 3. odbor IX. správy MV a osobně projednán na úrovni náčelníků odborů nebo jejich zástupců, za přítomnosti pracovníků obou úseků, kteří se akce zúčastní a to nejméně 3 dny před uvedeným termínem na provedení úkonu 77.

Na společném jednání náčelníků odborů obou úseků se stanoví přesná odpovědnost a rozdělení úkolů k provedení vlastní technické operace úkonu 77. Technické provedení s konečnou platností schvaluje náčelník IX. správy MV nebo jeho zástupce.

- Na KS-MV se předkládá a schvaluje operativní návrh na úkon 77 podle stejných zásad, avšak s tím rozdílem, že dříve než je předkládán ke konečnému rozhodnutí náčelníku KS-MV nebo jeho zástupci, je povinností náčelníka operativního odboru projednat podrobný operativní postup při úkonu 77 s náčelníkem 9. odboru KS-MV. Náčelník 9. odboru na návrh napíše své stanovisko z hlediska operativního i technického provedení.
20. Před vlastním provedením úkonu 77 je povinností seznámit pracovníky obou úseků, kteří se akce zúčastní s přesným postupem. Operativní rozpracování objektu a zajištění všech zájmových osob, vstup do objektu a hladký průběh od začátku až do provedení úkonu 77 provádí operativní součást, která úkon vyžaduje a je za celý postup plně odpovědná. Za vlastní technické provedení úkonu 77 podle předem stanoveného plánu v požadavku zodpovídá technický pracovník. Úspěšné provedení úkonu 77 vyžaduje přesné vymezení odpovědnosti náčelníka operativy i techniky a jednotlivých pracovníků obou úseků při vnějším zajištění (spojení) a zvláště pak při postupu uvnitř objektu. Technický pracovník má povinnost a odpovědnost, aby vše, s čím bylo hýbáno a co bylo prohlíženo pod jeho dozorem, bylo uvezeno do původního stavu.
21. Ze získaného ofotografovaného materiálu z úkonu 77 zhotoví IX. správa MV, 9. odbory-oddělení KS-MV požadovaný počet fotokopii pro potřebu operativní součásti a tyto proti potvrzení předá. Negativy zůstanou vždy ve svazku IX. správy MV, 9. odboru-oddělení KS-MV, kde budou uloženy.

STAT VIII.

TECHNICKÝ ÚKON TŘISTA TŘICET

22. Úkon 330 zvláštního provedení pro tajně kompromitující fotografování nebo filmování v místnostech KB, propůjčených bytech, v hotelových pokojích apod. se vyžaduje a schvaluje podle těchto zásad:
- Operativní návrh na zvláštní provedení úkonu 330 pro zadokumentování intimního styku vypracovává řídící pracovník operativního úseku a předává se služebním postupem ke schválení náčelníku správy MV, nebo náčelníku KS-MV a po jejich schválení se předkládá návrh k technickému posouzení IX. správě MV, která se svými připomínkami předloží návrh ke konečnému rozhodnutí příslušnému náměstkovi ministra vnitra.
  - Operativní návrh musí obsahovat jméno a data objektu, přesnou adresu místa, polohu zájmové místnosti a termín, kdy má být akce provedena. Veškeré rozpracování až k umožnění vstupu a provedení montáže, případné opatření opěrného bodu celkově zajišťuje operativní součást. Před provedením montáže je řídící operativní pracovník povinen umožnit technickému pracovníkovi obhlídku zájmové místnosti, která je nutná pro určení způsobu montáže a druhu zařízení.
  - Vyžadování montáže pro zvláštní provedení úkonu 330 v KB a hotelích nádejší údobí, ve kterém bude prováděna řada obsluh zařízení při různých akcích, se provádí stručným písemným návrhem, který schvaluje náčelník správy MV nebo náčelník KS-MV. — Objekty, ve kterých je stále opatření pro úkon 330, musí mít operativní úseky hloubkově rozpracovány, aby měly přesný přehled o chystaných úpravách místností nebo jejich malování. Zjistí-li operativní úsek, že v objektu se budou provádět nějaké změny, musí včas o těchto vyzoomět IX. správu MV, 9. odbor-oddělení KS-MV, aby mohla být provedena demontáž. Nedodržení této povinnosti se strany operativy je hrubým porušením zásad konspirace, zvláště dojde-li k odhalení metod operativní techniky.
  - Obsluha stálého zařízení pro úkon 330 na jednotlivou akci se vyžaduje písemným operativním požadavkem, který musí obsahovat potřebné údaje, uvedené v předchozích odstavcích

- a) i b). Nejedná-li se o zadokumentování intimního styku, konečné schválení provede náčelník správy MV nebo KS-MV.
- Montáže pro zvláštní provedení úkonu 330 provádí výhradně IX. správa MV ve spolupráci s příslušnými operativními i technickými odbory po celém území ČSR. 9. odbory-oddělení provádí obsluhu tohoto zařízení podle dohody a pokynů náčelníka 3. odboru IX. správy MV.

23. Běžné typy úkonu 330 pro tajně fotografování a filmování různých styků ve veřejných místnostech nebo v terénu se vyžadují písemně. Žádanku schvaluje pouze náčelník operativního odboru a musí být v ní přesně uvedeno místo, den a hodina styku. Ještě před provedením musí být vzájemně projednány všechny podrobnosti, za kterých bude akce probíhat. Tento typ úkonů 330 provádí i všechny 9. odbory-oddělení KS-MV.
24. Dokumentace a získané materiály se předávají a ukládají podle zásad, které jsou uvedeny v článku číslo 10 a 21 této směrnice.

STAT IX.

TECHNICKÝ ÚKON OSMDESÁT OSM

25. Úkon 88 provádí výhradně IX. správa MV pro všechny složky MV. Jedná se o speciálně zajištěné dopisy, balíčky, schránky a jiné zásilky, chráněné různými prostředky proti otevření. Nejedná se o cenzuru, kterou provádí II. zvláštní odbor MV.

Podle druhu složitosti a časového zajištění provede IX. správa MV otevření, ofotografování, odborné posouzení a uvedení zásilky do původního stavu, včetně písma, lepicích pásek, pečeti, obálek apod.

Všechny tyto práce se vyžadují písemným návrhem, ve kterém musí být uveden stupeň důležitosti, přesnosti, časové rozmezí a podmínky, za kterých úkon 88 má být proveden. Podle složitosti úkonu 88 je lépe předem projednat provedení s IX. správou MV, případně umožnit obhlídku příslušným technickým pracovníkům. Vlastní technické provedení se řídí podle složitosti obalu zásilek, nebo schráněk a celkového jejich zabezpečení, které posoudí odborník IX. správy MV. Zpracovaný návrh a případně přiložené stanovisko technických pracovníků schvaluje náčelník

správy nebo jeho zástupci, u vyšších funkcionářů a diplomatických osob ministr vnitra nebo jeho náměstkove.

Otevírání běžných balíčků a dopisů, které byly získány agenturní nebo jinou cestou provádí na KS-MV 2. zvláštní oddělení KS-MV. Nestačí-li některý obtížný úkol splnit, vyžádá si pomocí cestou 9. odboru KS-MV u IX. správy MV.

26. Uvedený podrobný postup na úkon 88, který provádí pouze IX. správa MV, se naprosto nevztahuje na otevírání zášek, dopisů apod., které operativní pracovníci donášejí na pracoviště IX. správy MV a 9. odbory v Brně a Bratislavě k otevření osobně. Rovněž se tento postup nevztahuje na zásilky a dopisy, které předává k otevření a zadokumentování 2. zvláštní oddělení KS-MV. Na tyto zásilky stačí pouze jednoduchá žádanka, schválená náčelníkem odboru nebo oddělení.

STAT X.

TECHNICKÝ ÚKON DVĚSTĚ DVACET

27. Úkon 220 se používá tam, kde má k tomu příslušná správa MV potřebné zařízení. Žádost o úkon 220 na centrále MV i KS-MV schvaluje náčelník agenturně-operativního odboru u objektů v rozsahu své pravomoci. U ostatních operativních a zpravodajských odborů (HS-VB, HS-PS), schvalují úkon 220 příslušní náčelníci správ a jejich zástupci. V návrhu na použití úkonu 220 se uvádí cíl, který operativní pracovník sleduje, krycí název akce, přesná data objektu, číslo telefonní linky a adresa.
28. Písemné nebo zvukové záznamy, získané úkonem 220, dostávají náčelníci nebo pracovníci agenturně-operativních součástí MV, kteří jsou odpovědní za jejich operativní vytěžení. Předané zvukové záznamy, zapůjčené operativnímu úseku MV, musí být vráceny do 10 dnů zpět na techniku. Písemné záznamy na centrále ministerstva vnitra a operativních odborech KS-MV jsou pod osobní odpovědností náčelníků operativních úseků ničeny ihned po operativním vytěžení. Ničení se provádí komisionálně. Zvukové záznamy se ukládají na IX. správu MV, 9. odborech-odděleních KS-MV po dobu 5 dnů ode dne nahrání hovoru. Na krajských správách MV podle rozsahu obsazených objektů mohou 9. odbory dále používat záznamové svazky pro úkon 220. Svazky musí být

z operativy vráceny zpět na 9. odbory nejpozději do 1 měsíce po skončení akce k provedení komisionálního zničení.

29. Náčelníci operativních odborů a oddělení jsou odpovědní za to, aby agenturně-operativní pracovníci pravidelně usměrňovali a řídili práci technických pracovníků, provádějících úkon 220. Za tím účelem se spojí telefonicky nejdéle do 5 dnů po zapojení objektu s příslušným referentem pro úkon 220. U déle trvajících akcí je operativní pracovník povinen provádět vždy po 20 dnech obsluhu prověřku akce spolu s pracovníky úkonu 220 na úrovni náčelníků oddělení, kde na základě dosavadních poznatků upřesní další požadavky pro obsluhu. V případě, že úkon 220 nepřináší výsledky, podají o tom techničtí pracovníci zprávu náčelníkovi operativní součásti MV a vyžádají zrušení úkonu 220. Při dalším používání úkonu 220 zůstávají v zájmu řádného využití agenturně-operativní a techničtí pracovníci vždy po 5 dnech v pravidelném styku.
30. Potřebují-li agenturně-operativní odbory jakékoliv technické údaje nebo poznatky o telefonních zařízeních a dálnopisech, o kontrole místních, meziměstských a mezistátních hovorů, obracují se výhradně na IX. správu MV, 9. odbory-oddělení KS-MV. Vyžadování informací a provádění úkonu 220 jinde, zejména u poštovních správ se přísně zakazuje.
31. Vyžadování kontrol meziměstských a mezistátních telefonních hovorů na centrále MV provádí písemně náčelník operativního odboru. Na KS-MV vyžaduje kontrolu operativa písemně prostřednictvím 9. odborů KS-MV a požadavek schvaluje rovněž náčelník operativního odboru.
- V naléhavých případech může 9. odbor vyžádat úkon 220 u IX. správy MV telefonicky, ale výhradně šifrou. Požadavek nesmí být předáván otevřenou řečí. IX. správa MV musí být v těchto případech vyrozuměna nejméně 1 hodinu před započetím hovoru. K tomu je třeba uvést, ze kterého čísla bude hovor uskutečněn, kam bude voláno (město, stát), případně na jaké číslo nebo jméno a ve kterém časovém rozmezí se asi hovor uskuteční.
- K vyžadování kontroly dálnopisného styku je třeba, aby náčelník operativního odboru předběžně projednal otázku napojení u příslušného náčelníka technického úseku ještě před podáním písemného požadavku.

Získané výsledky se písemně předávají cestou příslušného 9. odboru KS-MV operativě, která materiály po vyřízení zničí dle článku číslo 28.

STAT XI.

OBRANNÉ TECHNICKÉ ZAJIŠTĚVÁNÍ PROTI NEPŘÁTELSKÝM TAJNÝM SCHRÁNKÁM

32. Při uplatňování požadavků na zajištění nepřátelských schránek musí být brán zřetel na dvojitý účel tajných schránek. Podle typu se rozlišují na:
- Schránky nepřátelských kapitalistických rozvědek, posílané na území ČSR, a to jednak pomocí všech druhů přeshraničních dopravních prostředků (vlak, letadlo, loď, automobily apod.) a za druhé uschované ostatními způsoby, které jsou případně pro nás dosud neznámé.
  - Schránky, určené pro naši agenturu (I, II, a V. správa MV, HS-PS atp.), pomocí kterých jsou předávány zprávy na naše centrály nebo agentury, rovněž všemi druhy přeshraničních dopravních prostředků nebo ostatními způsoby.
- IX. správa MV provádí centrálně pouze obranu pomocí technických zařízení proti schránkám nepřátelských kapitalistických rozvědek na základě písemných požadavků z operativy. Nepřátelské schránky rozdělujeme na tyto druhy:
- Pohyblivé (železniční, lodní, letecké, automobilové apod.), které jsou skrytě umísťovány v uvedených dopravních prostředcích,
  - ostatní, které jsou umísťovány na různých místech v terénu a budovách po celém území ČSR.
- Cílem technické obrany a zajišťování těchto schránek je sledování (realisování) objektů při vybírání a naplňování tajných schránek, provádění občasných kontrol náplně schránky, případně jiných zásahů.
33. Nasazení technických prostředků ke sledování tajných schránek v dopravních prostředcích provádí centrálně IX. správa MV jen prostřednictvím V. správy MV. Jednotlivé operativní útvary mi-

nisterstva vnitra jsou povinny požadavky na zajištění tohoto druhu schránek předávat IX. správě prostřednictvím V. správy ministerstva vnitra. Způsob nasazování technických prostředků a jejich obsluha na sledování mrtvých schránek v dopravních prostředcích se provádí podle dohodnutých zásad mezi IX. a V. správou MV.

34. Nasazení technických prostředků ke sledování ostatních tajných schránek provádí centrálně IX. správa podle požadavků a potřeby všech operativních správ ministerstva vnitra. Jednotlivé operativní součásti MV před vyžádáním nasazení technického zařízení projednávají požadavky přímo na IX. správě MV nebo prostřednictvím 9. odborů KS-MV. Obsluhu technických zařízení a sledování schránky podle druhu technického zařízení provádí IX. správa MV (9. odbor KS-MV) nebo jiná určená správa podle charakteru akce nebo umístění schránky a použitých technických prostředků.

Před vlastním provedením technického opatření v akci musí operativa zajistit potřebnou časovou rezervu na průzkum terénu a přípravu vhodného zařízení.

Nasazení technických kontrolních prostředků k zajištění těchto schránek se vyžaduje od IX. správy MV (9. odboru KS-MV) písemným požadavkem, který schvaluje nejméně náčelník odboru operativní správy MV (KS-MV). V požadavku musí být uvedeny základní poznatky o druhu schránky, popis umístění, operativní cíl a předpokládaná doba nasazení. Uplatnění požadavku musí být doplněno osobním projednáním akce mezi řídícím operativním pracovníkem a operativně-technickým pracovníkem IX. správy ministerstva vnitra.

35. Zhotovování a nasazování schránek pro potřebu agenturního spojení operativních součástí, především pro I. a II. správu MV, provádí pouze I. správa MV.

STAT XII.

OBRANNÉ TECHNICKÉ PROHLÍDKY RŮZNÝCH OBJEKTŮ

36. Těmito objekty se rozumí budovy nebo místnosti veřejného reprezentačního nebo konspiračního charakteru, které se používají ke stranickým a státním poradám nebo k ubytování vyznačných

činitelů ze spřátelených států. Jedná se výhradně o objekty VIII. správy MV.

37. IX. správa MV provádí bezpečnostní technické prohlídky v uvedených objektech jedině z hlediska obrany proti všem druhům nepřátelské techniky (odposlechu, foto a ostatních).

Obranná opatření se provádějí na písemný požadavek, který schvaluje náčelník VIII. správy MV. K řádnému zajištění této technické prohlídky musí být provedena osobní dohoda náčelníka operativního odboru nebo oddělení VIII. správy MV s příslušným náčelníkem IX. správy MV a stapoven operativní i technický postup.

Technická prohlídka se uskutečňuje zásadně až po ukončení všech adaptačních a jiných prací. Po jejím provedení a napsání závěrečných protokolů od technických pracovníků IX. správy MV, odpovídá za bezpečnost všech prohlédnutých prostorů VIII. správa MV, která zajistí účinná opatření k zamezení přístupu všem nepovolaným osobám. Zákaz přístupu se vztahuje bezpodmínečně na všechny zaměstnance různých podnikových služeb, stejně tak i na pomocné síly pro generální úklid, prováděný po všech vnitřních úpravách.

Poznámka:

- 1) Pracovníci 9. odboru-oddělení KS-MV provádějí tyto bezpečnostní prohlídky jen ve výjimečných, zvláště důležitých případech se souhlasem náčelníka KS-MV. Při tom je třeba vždy zajistit písnu konspiraci pracovníků techniky.
- 2) Technické prohlídky z hlediska obrany proti všem způsobům destrukce provádí sí výhradně VIII. správa MV vlastními silami (na KS-MV za pomoci vojenských útvarů).
- 3) Bezpečnostní zajištění rozhlasových zařízení, používaných veřejnými složkami (čs rozhlas, městský rozhlas, televize), není-li stanoveno jinak, provádí spojovací odbor MV (spojovací oddělení KS-MV).

STAT XIII.

OSTAŇNÍ TECHNICKÉ ÚKONY

38. Technické zjišťování úkrytů v různých předmětech.
IX. správa MV provádí technické prohlídky pomocí indikačních přístrojů za účelem odhalování různých skryšů v zemi, budovách

a jinde, které obsahují kovové předměty (speciální přístroje všeho druhu, zbraně, zlato apod.).

Na KS-MV zjišťování úkrytů se vyžaduje od 9. odborů-oddělení jen ve výjimečných případech, s přihlédnutím ke konspiraci pracovníků 9. odborů-oddělení KS-MV.

Tyto technické prohlídky se vyžadují písemným návrhem výhradně pro akce součástí státní bezpečnosti, který schvaluje nejnižší náčelník odboru operativní správy MV (KS-MV).

Požadavek může být předkládán jen na podkladě hodnověrných poznatků, získaných agenturní cestou apod. Operativní návrh musí obsahovat stručné zdůvodnění podezření, orientační popis místa (případně situační plánek), všechny zjištěné technické podrobnosti, údaje, o jaký druh a případně schránku (skryš) se jedná, jaké má objekt styky s technickými odborníky, jaké je odborné povolení objektu apod.

U skryšů v osobních autech je třeba provádět i styky s autoopravnami na území republiky, případně v zahraničí.

39. Mimo speciálních technických úkonů jest možné se obrátit i v jiných technických problémech o radu nebo pomoc na IX. správu ministerstva vnitra. Jedná se na příklad o vyřešení různých signálních zařízení pro zajištění místností, objektů, předmětů nebo zhotovení zvláštních individuálních technických zařízení nebo pomůcek.

STAT XIV.

GRAFICKÁ EXPERTISA — ZKOUMÁNÍ PÍSMO

40. Grafickou expertisou se rozumí rozbor a srovnání písma jednotlivých osob nebo písma psacích strojů a zkoumání pravosti dokumentů. V ministerstvu vnitra provádí grafickou expertisu:
- 1) V případech kriminálních výhradně »Kriminalistický ústav HS-VB«.
  - 2) V případech státobezpečnostních výhradně IX. správa MV pro potřebu
    - a) operativních součástí MV,
    - b) vyšetřovacích součástí MV,
    - c) prokurátora,
    - d) soudu.

Grafická expertisa, prováděná pro potřebu operativních součástí MV, slouží k přesné orientaci v agenturně-operativním rozpracování a podle trestního řádu nemůže být předkládána jako důkaz ve formě znaleckého posudku.

V případech, kdy znalec dospěl k závěru (vyloučil nebo označil pisatele) a další předkládání srovnávacích materiálů nemůže již ovlivnit vlastní závěr, vypracovává se zdůvodněný posudek ve dvojnásob vyhotovení, s určením:

- originál pro potřebu vyšetřovací součásti MV - prokurátora - jako podklad k zahájení vyšetřování - případně k zastavení,
- kopie pro potřebu operativních pracovníků.

Vypracovaný posudek grafické expertisy pro potřebu operativní součásti MV se zašívá do jednotlivých svazků agenturně-operativního rozpracování.

Grafická expertisa, prováděná pro vyšetřovací součásti MV, prokurátora a soud, slouží podle § 114 a násl. trestního řádu potřebám soudu. Posudek se vypracovává s fotografickou dokumentací.

41. Požadavky na grafickou expertisu v průběhu agenturně-operativního rozpracování se předkládají IX. správě MV
- a) z jednotlivých KS-MV cestou 9. odborů KS-MV,
  - b) ze správ MV cestou pověřených pracovníků, vyškolených IX. správou MV.

Požadavky na grafickou expertisu k soudním účelům vyžadují po převzetí materiálů od operativních součástí MV podle »Instrukce o vyšetřování v MV«

- a) vyšetřovací součásti MV,
- b) prokurátor,
- c) soud.

Předkládání materiálů ke grafické expertise se provádí vyplněním předtiskuté žádanky na obálce, ve které se současně zasílá sporný a srovnávací materiál spolu s průvodním spisem.

42. Možnosti grafické expertisy, prováděné IX. správou MV, jsou tyto:
- 1) Výsledkem zkoumání a porovnání ručního písma je zjištění shodnosti nebo odlišnosti písma osob — to je zjištění pisatele. Možnost identifikace pisatele se vztahuje na písmo neměněné a v některých případech i na písmo měněné.

- 2) Výsledkem zkoumání a porovnání písma psacích strojů je zjištění shodnosti nebo odlišnosti písma psacích strojů, to je identifikace psacího stroje, na němž byla sporná písemnost napsána. Možnost identifikace se vztahuje na prvopisy (originály) a ve výjimečných případech na průklepy.

Výsledkem rozboru písma psacího stroje může být i vtypování značky psacího stroje z písma sporných písemností nebo vyznačení charakteristických znaků písma psacího stroje pro správné zaměření dalšího rozpracování.

- 3) Výsledkem zkoumání podpisu je zjištění, zda se jedná o pravý nebo falšovaný podpis. V některých případech může být stanoveno i způsob falšování.
- 4) Výsledkem zkoumání rukopisných dokladů je určení, zda se jedná o pravý nebo falšovaný dokument, v některých případech i určení způsobu provedení falsifikátu.

Grafickou expertisou písma nelze odpovědně zjistit:

- charakterové vlastnosti,
- stupeň vzdělání,
- sociální postavení,
- duševní nebo tělesný stav pisatele,
- zda je pisatelem muž nebo žena.

43. Podle kvality předloženého materiálu (sporného i srovnávacího) lze vypracovat posudek s kladným nebo záporným závěrem

- 1) s plnou určitostí:

Při závěru s plnou určitostí je prokázána plná shoda (naproti nerozdílnost) ve všech hlediscích grafické expertisy s vyloučením jakýchkoliv pochybností. Je možné doložit, případně vysvětlit všechny zjištěné znaky. Vypracovává se pro

- a) operativní potřebu,
- b) potřebu soudu.

Posudek se závěrem s plnou určitostí postačuje zpravidla k určení (vyloučení) pisatele. V případě, že nejsou další důkazy, může být ověřen druhým znalcem.

- 2) pravděpodobně:

Posudek s pravděpodobným závěrem se vypracovává v případech

- a) předložení nedostatečného materiálu, kdy je možné uplatnit menší počet hledisek grafické expertisy,
- b) při primitivním písmu,
- c) při písmu, psaném za značně nepřírodných podmínek, silně měněném a méně zřetelném,
- d) při znehodnocených rukopisech.

Posudek může sloužit výlučně jen k usměrnění dalšího agenturně-operativního rozpracování případu. Závislost závěru prověřené expertisy na kvalitě a rozsahu předložených materiálů znamená, že při předložení dalších vhodných písemností může být závěr posudku upřesňován v některých případech až k závěru s plnou určitostí. O těchto možnostech informuje znalec písma operativní pracovníky v operativním posudku formou vyžádání dalšího materiálu.

44. Ruční písmo:

Rozbor a srovnávání ručního písma slouží k vyhledání anonymního pisatele. Grafická expertisa zahrnuje v sobě zkoumání pouze těchto druhů písma:

- a) spontánního (přirozeného),
- b) perličkového,
- c) hůlkového.

Ke zkoumání se nehodí písmo kreslené, školácké, rozpité, stenografované, písmo provedené hrubými psacími prostředky, (uhel, křída), na drsném podkladě (prkno, hrubý papír), písmo prováděné štětecm, ryté a reprodukované nebo překreslené na pausovacím papíře.

Při získání sporného materiálu (anonymní dopis, leták apod.), nesmí operativní pracovníci žádným způsobem zasahovat do textu a je třeba uchovat písemnost v takovém stavu, jak byla nalezena. Ve výjimečných případech může být sporný materiál předložen ve fotokopii s měřítkem a současně s čistým ostrým negativem.

Srovnávací materiál (ukázka nebo zkuška), se získává vždy ke stejnému druhu písma, tj. ke spontánnímu písmu - spontánní, k perličkovému písmu - perličkové, k hůlkovému písmu - hůlkové.

Srovnávací materiál nelze nikdy předkládat ve fotokopii. Množství srovnávacího materiálu je závislé na množství sporného ma-

teriálu a platí zde zásada, čím méně písma sporného materiálu, tím více písma srovnávacího materiálu. Dvojnásob platí tato zásada u písma perličkového a hůlkového.

Jako srovnávací materiál ke spontánnímu písmu nelze předkládat různé dotazníky a formuláře s předtisknutými rubrikami.

45. Písmo psacích strojů.

Rozborem a srovnáním písma psacích strojů lze zjistit shodnost nebo odlišnost použitých psacích strojů. V případě, že je u strojového písma předložen jen sporný materiál a okruh psacích strojů, přicházejících v úvahu, není nijak omezen, lze žádat výtvoření značky psacího stroje. Výtvoření stroje je vodítkem pro operativní pracovníky při získávání srovnávacích materiálů. V podstatě se jedná o upozornění, zda byl použit psací stroj ZETA (jediný stroj čs. výroby), nebo psací stroj cizí výroby — případně značka výroby cizího psacího stroje. V případě, že se jedná o psací stroj cizí výroby, lze stanovit v pravděpodobným výsledkem značku stroje a současně upozornit (formou výtvoření karty) na charakteristické znaky tohoto psacího stroje, které jsou dobře zřetelné i pro laika a podle kterých se může řídit další výběr srovnávacích materiálů.

Pro grafickou expertisu strojového písma je dobrým materiálem prvopis (originál).

Ke zkoumání se nehodí průklepy, text rozmnožený různými rozmnožovacími stroji (ormig, cyklostil atd.) a fotokopie strojového písma.

Jako srovnávací materiál je nutné předložit zkušku písma psacího stroje, tj. nejméně 4krát otištěný každý typ klávesnice s páskou a ve stejném rozsahu bez pásky s nejméně 10 řádky přesného opisu textu sporné písemnosti s páskou.

Zkuška písma psacího stroje se pořizuje od každého stroje na zvláštní papír, který je označen značkou, ev. výrobním číslem psacího stroje (serií). V žadance je nutno uvést, kdy byl stroj opravován nebo čistěn. V některých případech vyžaduje znalec pro srovnání přímo dotyčný psací stroj.

- 46. Podpisy. Zkoumání pravosti podpisů provádí IX. správa MV jen výjimečně. Jako srovnávací materiál je nutné předkládat 10 nesporných pravých podpisů té osoby, jejíž podpis byl padělán. Tyto podpisy je nutno získávat jednotlivě, každý podpis na zvláštní list papíru — přibližně stejného formátu a druhu, jako obsahuje sporná písemnost.

Výsledek grafické expertisy podpisu je pouze stanovení, zda jde o pravý nebo padělaný podpis, převážně bez možnosti určení autora padělaného podpisu. V některých případech je možno určit způsob provedení padělků.

47. Napodobené písmo. — Při požadavku zjištění, zda se jedná o napodobené písmo (falsifikát rukopisného dokladu) — je nutné předložit nesporně pravé písmo té osoby, jejíž rukopis měl být napodobován, v delším souvislém textu, psaném stejným psacím prostředkem, přibližně stejného stáří, v jakém bylo napodobení provedeno. Výsledkem expertisy napodobeného písma je určení, zda se jedná o falsifikát — případně stanovení způsobu napodobování písma, převážně bez možnosti určení autora napodobení.

48. Mimo vlastní expertisu písma zprostředkovává grafická expertisa IX. správy MV v souvislosti s požadovanou expertisou písma zpracování doprovodných zkoumání na Kriminalistickém ústavu HS-VB nebo na ostatních odborech IX. správy MV — zvláště:

- 1) provedení rozboru slin, nanesených na obálkách, známkách apod., pro zjištění krevní skupiny pisatele. (Kriminalistický ústav HS-VB),
- 2) zjištění stáří inkoustu (Kriminalistický ústav HS-VB),
- 3) zjišťování kvality inkoustu a vzájemné srovnání použitých inkoustů (IX. správa MV),
- 4) rozluštění a přečtení zaslého nebo neviditelného textu (IX. správa MV),
- 5) srovnání použitých psacích podložek (papíru, obálek apod.) (IX. správa MV),
- 6) fotografování dokumentů před eventuálním znehodnocením při plnění předcházejících požadavků (IX. správa MV),
- 7) ověření pravosti razítek (Kriminalistický ústav HS-VB),
- 8) určení nebo vytypování použitých rozmnožovacích přístrojů (Kriminalistický ústav HS-VB),
- 9) speciální zjištění původu různých skvrn a znečištění na dokumentech (lepidel apod.), (IX. správa MV).

Pokud by byly předkládány jenom požadavky, které zpracovává Kriminalistický ústav HS-VB v Praze, je nutné je zasílat přímo tomuto ústavu.

CHEMICKÁ EXPERTISA

49. IX. správa MV provádí pouze rozboru látek (chemikálií, léčiv atd.) podezřelých, že sloužily k tajnopisu nebo diverzi, zabavených u agentů nepřátelských rozvědek nebo získaných jinou cestou.

50. Chemickou censuru dělíme na 3 druhy:

1. stupeň — kdy se nesmí dokument žádným způsobem poškodit.
2. stupeň — kdy nesmí být dokument poškozen viditelně, ale mohou být zanechány stopy chemické censury, zjištěitelné speciálními přístroji (na příklad v ultrafialovém světle).

Poznámka: Zpravidla se tohoto způsobu neužije, jde-li o zásilku z ČSR do zahraničí.

3. stupeň — kdy dokument může být zkoumáním zničen, resp. viditelně poškozen.

Chemickou censuru provádí II. zvláštní odbor MV, IX. správa MV a II. zvláštní oddělení KS-MV. Rozdělení kompetence těchto složek je uvedeno v RMV č. 12/59 z 9. 2. 1959, str. 47.

IX. správa MV provádí censuru I. a II. stupně jen v těch případech, kdy se jedná o operativní akci, v níž je vážné podezření, že jde o tajnopisné spojení nepřitele. Takovou kontrolu poštovního styku lze provádět jen tehdy, je-li na IX. správě MV zaveden příslušný technický svazek akce.

IX. správa MV provádí jinak jen censuru III. stupně.

51. Školení zahraničních spolupracovníků v užívání tajnopisu je vyhrazeno I. správě MV. Rozdělení kompetence mezi I. a IX. správou MV je obsaženo ve společném rozkaze náčelníka I. a IX. správy MV z 10. 2. 1959.

TECHNICKÉ PROHLÍDKY, VYHODNOCENÍ POSUDKŮ A ZACHÁZENÍ SE ZABAVENÝM MATERIÁLEM

52. IX. správa MV provádí technické prohlídky při úkonu 77 nebo domovní prohlídce. V případě nebezpečí z prodlení jest možné

účast odborníka IX. správy MV vyžádat telefonicky příslušným náčelníkem operativního odboru s uvedením základních poznatků a situace. Na požádání pracovníků IX. správy MV je nutné požadavek vypracovat písemně.

53. IX. správa MV na písemné dožádání provádí odborné posouzení všech druhů radioelektrických, optických, chemických a jiných pomůcek, nalezených při úkonu 77, případně zabavených při domovní prohlídce nebo získaných jinou cestou, u nichž je podezření, že se jedná o prostředky nepřátelské techniky. V požadavku musí být obsaženo zdůvodnění žádosti a všechny technické okolnosti, které s případem souvisí (např. zda zatčený je technik, radioamatér, fotoamatér, chemik, jaké má styky a s jakými odborníky, pro kterou nepřátelskou rozvědku pracoval apod.). Na KS-MV se zásadně všechny tyto odborné posudky vyžadují přes 9. odbor-oddělení KS-MV. Žádost o odborný posudek schvaluje náčelník příslušného odboru složek státní bezpečnosti. Odborné posudky vypracované IX. správou MV, slouží pro upřesnění orientace v agenturně-operativním rozpracování nebo jako důkazní materiál pro soudní účely.
54. Aby mohla IX. správa MV své obranné prostředky účinně přizpůsobit současnému stavu nepřátelské techniky, jsou všechny útvary MV povinny:
- 1) oznámit všechny akce, ve kterých se vyskytují radioelektrické, optické, chemické pomůcky a falsifikáty čsl. dokumentů, jako technické prostředky nepřátelské agentury pracující na území ČSR. Např. vysílače a přijímače pro agenturní spojení, fotografické přístroje k tajnému fotografování, přístroje, určené k zhotovení tzv. mikrotajnopisů (mikroteček) nebo k jejich čtení, tajnopisné spojení pomocí tajných inkoustů a propisovacích papírů, falsifikované čsl. občanské průkazy, podnikové průkazy a potvrzení atd.
  - 2) Jde-li o tajnopisné spojení, dát k dispozici IX. správě MV nejméně 1 zásilku se zprávou do zahraničí a ve styku do ČSR dát k dispozici všechny zásilky s tajnopisnými zprávami. V obou případech bude provedena rychlá prověrka podle dohody s příslušným operativním pracovníkem, minimálně cenzura bez jakéhokoliv poškození tak, aby zásilka mohla být dále zaslána.

3) Ukončení takové akce oznámit IX. správě MV. Jde-li o agenturní spojení radiem zároveň sdělit, o jaký způsob spojení se jednalo (např. na území ČSR nebo ze zahraničí). Jde-li o tajnopisné spojení sdělit, jaký vliv mělo tajnopisné spojení na průběh, případně ukončení akce; např. zda byla ukončena pro nedostatky v tajnopisu. V případě zveřejnění případu je nutné předem vyrozumět IX. správu MV, o kterou akci se jedná.

4) Vyšetřovatelé zjistit všechny okolnosti, za nichž bylo technických prostředků nepřítelem použito, včetně technických dat, a to již během vyšetřování, aby mohlo dojít k účinné spolupráci s IX. správou MV. V případě realizace uvést při dožádání expertízy nebo při informaci mimo jména pachatele i heslo akce, pod kterým byla u operativní součásti vedena.

5) Jsou-li při realizaci zabaveny technické prostředky, předat je k posouzení IX. správě MV a jako doličného materiálu u soudu použít jen fotografie a odborné posudky.

Po ukončení případu zůstávají originály na IX. správě MV pro studijní a služební potřebu především I. a IX. správy MV.

P o z n á m k a :

- a) Tajnopisem se rozumí veškeré utajené zaslání písemných zpráv bez ohledu na metodu, kterou bylo provedeno (např. i fotografické mikráty apod.).
- b) Na KS-MV se zabavené technické prostředky předkládají k předběžnému posouzení 9. odboru-oddělení.

55. Dodržování těchto zásad zaručuje plně využití současných vědomostí o nepřátelské technice a je třeba chápat, že nedbání jich poškozuje tento společný zájem všech složek MV.

IX. správa MV provádí evidenci všech nepřátelských technických prostředků po linii státní bezpečnosti v celostát. měřítku.

STAŤ XVII.

KRYCÍ PRŮKAZY

56. IX. správa MV na základě písemných požadavků operativních součástí opatřuje různé krycí průkazy jako pomůcky pro schválené agenturní operace. Vyhotovují se: krycí průkazy občanské,

průkazy CO, inspekce požární ochrany, fidičské průkazy a technické osvědčení pro motorová vozidla, průkazy masových organizací, novinářské průkazy, různé legitimace pro vstup do úředních budov, průkazy členů národních výborů apod.

Tyto průkazy opatřuje IX. správa MV legální cestou, nebo operativním způsobem za spolupráce s ostatními orgány Stb a VB.

Ve zdůvodněném požadavku operativy se vždy musí jednat o takové průkazy, které jsou nezbytně nutné pro operativní kombinace orgánů MV a k jejich utajení.

Některé z uvedených krycích průkazů, vydané IX. správou MV, zajišťují pouze povrchovou preventivní legalisaci. Vhodný výběr průkazu, splňující pouze preventivní legalisaci, musí být předem projednán na IX. správě MV před uplatněním požadavku.

Do závažných akcí nesmí být tyto průkazy používány, neboť nezajišťují hloubkové legalisace v případech prověrek. Hloubkové legalisace IX. správa MV neprovádí. Pro takovéto akce nutno získat krycí průkazy přímo ze zájmového podniku nebo institutu přes operativního pracovníka MV, který tento úsek obhospodaruje a má i možnost provedení hloubkové legalisace.

57. Nové občanské průkazy, vydávané podle vládního nařízení číslo 61/1953 Sb. (nahrazeno zák. č. 75/57 Sb.) vydává IX. správa MV podle pokynů, daných RMV č. 126 ze dne 17. 9. 1958. Je možno je požadovat jen pro legalisaci, konspirační byt a pro schválené agenturní operace. K vyžádání slouží tištěná a přísně zúčtovatelná žádanka, která musí být podepsána náčelníkem správy nebo jeho zástupcem.

Výměna starých krycích občanských průkazů za nové se provádí jednotlivě a postupně podle toho, jak dochází k výměně v místě, kde držitel KOP žije.

IX. správa MV provádí všechny doplňky v KOP. Je-li toho třeba, provádí legalisaci KOP u ohlašovacích orgánů a v domovním archu. Na krajích provádí legalisaci KOP 9, odbor-oddělení KS-MV.

IX. správa MV vydává rovněž potvrzení o odevzdání občanského průkazu při výměně, cestě do zahraničí nebo ztrátě OP. Toto potvrzení se vydává rovněž jen operativním pracovníkům nebo spolupracovníkům MV pro schválené akce. Vydává se jen ve výjimečných případech, schválených náčelníkem správy MV.

58. Ostatní krycí průkazy a legitimace vydávají se rovněž jen operativním pracovníkům MV na základě písemného požadavku se všemi potřebnými údaji a daty a schváleného náčelníkem správy MV. Jde-li o průkaz s podobenkou, musí být přiloženy 2 fotografie potřebných rozměrů.

Při vyžádání krycích průkazů složkami KS-MV a S-VB jsou tyto povinny zaslat IX. správě MV vyplněný vzor průkazu (originál). Při vyžádání speciálních krycích průkazů v malém počtu jsou KS-MV povinny opatřit si je pomocí příslušných operativních pracovníků. Při centrálním zhotovování tohoto malého počtu KP jsou značné finanční náklady.

Náčelník IX. správy MV
gen. mjr. KAREL SMÍŠEK v. r.

K č. 35 RMV č. 35 1960.

Výtisk č.: 132

I. Doplněk

služebního předpisu A-oper-IX-1

Vydávám 1. doplněk služebního předpisu A-oper-IX-1 a stanovím jeho účinnost ode dne 15. října 1960.

Služební předpis „Směrnici o používání operativní techniky (A-oper-IX-1)“ opravte takto:

- Strana 7 - čl. 1 - škrtněte odstavec 1) a nahraďte jej ústřížkem č. 1.
- Strana 9 a 10 - čl. 3 - škrtněte celý odstavec nadepsaný „Úkoly technické centrály“: včetně textu pod body č. 1) až 6), které nemají platnost v důsledku nové územní organizace.
- Strana 10 - čl. 4 - začátek odstavce a) doplňte ústřížkem č. 2.
- čl. 4 - začátek odstavce c) doplňte ústřížkem č. 3.
- Strana 11 - čl. 4 - konec odstavce d) doplňte ústřížkem č. 4.
- čl. 5 - v odstavci b) na konci druhého řádku škrtněte slovo „zástupci“ a nahraďte slovy „první zástupce“.
- Strana 12 - čl. 5 - v odstavci d) ve druhém řádku škrtněte slovo „výhradně“ a ve třetím řádku škrtněte slova „hotelích, lázních, konspiračních bytech apod.“.

- čl. 6 — první odstavec doplňte ústřížkem čís. 5.
- Strana 14 - čl. 8 — Škrtněte poslední větu „Konečné schvalování...“ a nahraďte ji ústřížkem č. 6.
- Strana 15 - čl. 10 — Škrtněte celý odstavec b). Za odstavec c) vlepďte ústřížek č. 7.
- Strana 17 - 19 - čl. 13-16 — Škrtněte články 13 až 16. Mezi stránku 18 a 19 vlepďte ústřížek čís. 8.
- Strana 20 - čl. 17 — začátek odstavce d) doplňte ústřížkem č. 9.
- Strana 21 - čl. 19 — v odstavci b), ve čtvrtém řádku mezi slova „... jeho zástupci...“ připište slovo „prvnímu“.
- Strana 22 - čl. 22 — v odstavci b) v prvním řádku za slova „data objektu“ vlepďte ústřížek č. 10.
- Strana 24 - čl. 27 — konec článku 27 doplňte ústřížkem č. 11.
- Strana 26 - čl. 31 — stať X. doplňte ústřížkem č. 12.
- Strana 34 - čl. 48 — v odstavcích 3), 5) a 9) nahraďte v závorkách slova (IX. správa MV) slovy (Kriminalistický ústav HS-VB).

Úpravy provedené tímto doplňkem nabývají účinnosti ode dne 15. října 1960.

Vydání tohoto doplňku zapište na 4. straně předpisu a na evidenční kartu. Po provedení změn vlepďte doplňek na konec předpisu.

Provedl dne:.....

Podpis:.....

Ústřížek č. 2 doplňku 1.

Přesný údaj o politické příslušnosti objektu, stručný....

Ústřížek č. 3 doplňku 1.

Plán operativních opatření a kombinací, které hodlá v době nasazení úkonu 103 provádět.

Ústřížek č. 4 doplňku 1.

K zajištění přísné konspirace zakazuje se telefonické úkolování pracovníků obsluhy a vyžadování informací o výsledcích obsluhy. Úkolování i vyžadování informací provádí řídicí operativní pracovník osobním stykem.

Ústřížek č. 5 doplňku 1.

Vyžadují-li operativně technické podmínky provedení úkonu 103 bezdrátovým způsobem, je základní doba nasazení maximálně 1 měsíc ode dne provedení.

Prodloužení tohoto druhu úkonu 103 lze povolit jen výjimečně podle platného schvalovacího postupu o prodloužení obsluhy.

Ústřížek č. 6 doplňku 1.

Konečné schvalování těchto požadavků provádí výhradně náčelník operativní správy MV nebo KS-MV.

Ústřížek č. 7 doplňku 1.

- d) Pracovník operativního úseku je povinen vyjmout veškeré písemnosti s údaji o používání operativní techniky z operativních svazků před jejich uložením do archivu. Jde o kopie operativních návrhů na použití technických úkonů a vlastní zprávy o průběhu technické operace, kterou zajišťoval, situační plány, opisy nebo výpisy z ON záznamů atp. Všechny uvedené písemnosti předá k zařetí do technických svazků na IX. správu MV nebo 9. odbor KS-MV, kde je budou mít operativní pracovníci v případě potřeby k dispozici. Do vlastního operativního svazku zašle pouze stručný orientační popis s uvedením doby nasazení jednotlivého technického úkonu, zásadně pod jejich krycími čísly (úkon 103, 52 atp.).

Technický úkon padesát dva.

13. V agenturně operativní práci se rovněž používá přechodný odposlech — úkon 52. Základní podmínkou dobrých výsledků z tohoto úkonu je především účelné vyžadování a vzájemná úzká spolupráce s operativou při jeho nasazování a obsluze.

Použití úkonu 52 se vyžaduje operativním návrhem, který vypracuje řídicí pracovník operativní součásti. Na centrále ministerstva vnitra schvaluje operativní návrh náčelník správy MV nebo jeho zástupce a schválení technického provedení náčelník IX. správy MV nebo jeho zástupce.

Na KS-MV schvaluje operativní návrh s připojeným technickým vyjádřením náčelníka 9. odboru krajský náčelník nebo jeho 1. zástupce.

Konečné schvalování operativního návrhu nebo legendy pro použití úkonu 52 provádí náměstek ministra vnitra. Kdy musí být tato povinnost dodržena je uvedeno v jednotlivém popisu způsobu nasazení úkonu 52 v článku č. 15 této statě.

Operativní návrh na úkon 52 před předložením ke schválení musí obsahovat tyto údaje:

- a) Stručný rozbor akce, její krycí název, přesná data objektu i všech osob žijících v jeho bytě, přesnou adresu bytu, údaj o politické příslušnosti objektu, zaměstnání nebo místa, kde se úkon provádí, nejbližší styky a osoby, které ho v bytě navštěvují, vztah k okolí apod.
  - b) Závěry z porady odpovědných náčelníků a příslušných pracovníků operativy a techniky. Termín, kdy a kde bude úkon proveden, za jakých podmínek a jak bude rozdělena konkrétní odpovědnost za provedení celé technické operace [zajištění osob, opěrného bodu, legenda, maskování apod.]. V každém případě tyto dohodnuté závěry musí být uvedeny v návrhu před jeho konečným schválením příslušným náčelníkem.
14. Schválený návrh musí být doručen na IX. správu MV, 9. odbor KS-MV nejméně 3 dny před započítáním akce. Výjim-

ka je přípustná jen po vzájemné dohodě náčelníka operativního a technického úseku. Před vlastním provedením úkonu musí být akce znovu projednána a rozdělena odpovědnost.

Na centrále ministerstva vnitra se projednání akce provádí na úrovni náčelníků oddělení operativního i technického úseku, za přítomnosti pracovníků obou úseků, kteří se akce zúčastní. Na KS-MV se akce projednává na úrovni náčelníků odborů, rovněž za přítomnosti pracovníků obou úseků. Při této vzájemné dohodě se stanoví rovněž způsob obsluhy. Proto je nutné, aby se jednání zúčastnil řídící operativní pracovník a měl tak možnost být již v průběhu informován o výsledcích.

15. Úkon 52 se provádí dvěma základními způsoby.

1. způsob

se provádí pod vhodnou situační legendou se vstupem do bytu, hotelu, věznice, místnosti ve vojenském objektu, výslechových kancelářích MV, KS-MV, OO-MV, KV, chaty, kanceláří úřadů a podniků — za operativně příznivých podmínek pro montáž do vnitřního zařízení v místnosti nebo ponecháním spolehlivého kamuflu.

Tento způsob vyžaduje především účinnou pomoc a odpovědnost ze strany operativy při nasazení, demontáži i vyjmutí technických prostředků, dále přesný plán operativní kombinace, podle které bude časově vymezena obsluha.

Podmínky pro nasazení.

a) Nasazení kamuflu provádí:

operativní pracovník (výslech — domovní prohlídka);
technický pracovník (legenda — údržbář různých komunálních služeb apod.);

osoba nezainteresovaná do případu za použití situační legendy, zpravidla vázaný technický spolupracovník (opravář telefonů, komunálních služeb atd.).

b) Demontáž nebo odstranění kamuflu musí být provedeno nejvýše za 48 hodin od nasazení. Pracovníci techniky v těchto případech provádějí zvýšenou kontrolu

tížení obsluhy a nebo nevyužití kapacity zařízení] může náčelník OO-MV provádět úkon 220 pro operativní úsek VB. V těchto případech se návrh rovněž předkládá ke schválení krajskému náčelníkovi nebo jeho prvnímu zástupci na základě předběžné dohody mezi náčelníkem O-VB a náčelníkem OO-MV.

f) Vedení dokumentace.

Po ukončení montáže vydá náčelník 9. odboru náčelníku OO-MV příslušný záznamový svazek pro úkon 220. Svazek musí obsahovat veškerý písemný materiál, týkající se zařízení Ú-4 nebo Ú-8 od jeho montáže až po demontáž. To je materiál z obhlídky, úřední záznamy, schválený návrh montáže, dále schválené žádanky k jednotlivým linkám sledovaných objektů s příslušnými vytěženými zprávami, které musí být po ukončení akce zašity do tohoto svazku.

Po demontáži se svazek uzavře vyhodnocením celého průběhu provozu s klady i nedostatky, s uvedením dosažených operativních výsledků a náčelník OO-MV svazek odevzdá náčelníku 9. odboru KS-MV.

Ústřížek č. 9 doplňku 1.

Přesný údaj o politické příslušnosti objektu, stručný....

Ústřížek č. 10 doplňku 1.

Přesný údaj o politické příslušnosti objektu, přesnou....

Ústřížek č. 11 doplňku 1.

Operativní návrh na úkon 220 musí rovněž obsahovat přesný údaj o politické příslušnosti objektu.

archiv
bezpečnostních
složek

bezdrátových prostředků po celou dobu jejich činnosti. Konečné schvalování návrhu na provedení úkonu 52 za uvedených podmínek provádí na centrále MV náčelník operativní správy MV a v krajích náčelník krajské správy MV.

Při nasazování úkonu 52 ve veřejných objektech (vinárny, hotely apod.), musí pracovníci techniky úzce spolupracovat na vytvoření podmínek utajeného provedení úkonu s orgány operativních součástí, kteří tyto objekty obhospodařují.

2. způsob

se provádí nasazením úkonu 52 bez vědomí spolupracovníka, pomocí kamuflovaného odposlechového prostředku a dobře volené legendy. V těchto případech světuje agentům operativních součástí důležité technické zařízení. Zařízení se smí dávat agentům jen skrytě s vhodnou legendou v předmětech denní potřeby, aby nevěděli, že mají u sebe přístroj nebo technickou pomůcku, pomocí které je kontrolujeme. Operativní pracovník je povinen v návrhu uvádět krycí název agenta a číslo jeho svazku a současně, zda s ním již dříve nebyl prováděn některý technický úkon. Při tomto způsobu nasazení musí být v operativním návrhu uvedena přesná legenda pro spolupracovníka. Po předání technického zařízení a provedení instruktaže pod vhodnou legendou, zajistí operativní pracovník sledování agenta až do odebrání odposlechového prostředku. Řídící technický pracovník kontroluje na příjmovém aparátu předaný prostředek od instruktaže a předání až do vrácení.

Konečné schválení návrhu na tento způsob nasazení provádí náměstek ministra vnitra. V případě nebezpečí z prodlení může náčelník KS-MV sám rozhodnout o krátkodobém nasazení úkonu 52 pomocí kamuflovaného prostředku, a návrh ke schválení náměstkovi ministra vnitra předložit dodatečně.

Upozornění

1. Zakazuje se metoda používání úkonu 52 za vědomí agenta. Jen ve zvlášť odůvodněných a výjimečných

akcích je možno provést úkon 52 s vědomím agenta. V tomto případě je řídící pracovník operativní součástí plně odpovědný i za technické zařízení. Je proto povinen v návrhu uvést krycí název agenta i číslo jeho svazku a přesnou charakteristiku z hlediska jeho spolehlivosti.

Instruktaže při předávání technického zařízení agentovi za jeho vědomí se provádí za součinnosti technického pracovníka. Technický úsek kontroluje na příjmovém aparátu technický prostředek od předání až do odevzdání.

Vhodnost agenta v těchto případech schvaluje náčelník operativní správy MV, nebo náčelník KS-MV a sám navrhuje tento druh úkonu 52 ke konečnému schválení náměstkovi ministra vnitra.

2. Úkon 52 nasazený bez vědomí nebo i za vědomí agentury při přeshraničních akcích je povolován jen výjimečně se souhlasem ministra vnitra nebo náměstka ministra vnitra.
  3. Nasazení odposlechového zařízení za podmínek montáže se vstupem do bytu objektu, které je spojeno s operativním rozpracováním, získáním klíčů, a odvoláním osob a jejich zajišťováním různými způsoby a dalšími operativními opatřeními, musí být vyžadováno pouze jako úkon 103.
16. Dokumentace úkonu 52 se ukládá podle zásad, které jsou uvedeny v článku číslo 10 směrnice. Vyhodnocení zvukových záznamů si může provádět také operativní pracovník sám. V takových případech musí přísně dodržovat zásadu o ukládání materiálů, získaných operativní technikou. Jinak vyhodnocení zvukových záznamů bude provedeno na dožádání, jen v důležitých pasážích hovoru, které určuje řídící operativní pracovník. Zapůjčený zvukový záznam a jeho písemné vyhodnocení (ONZ) musí být vrácen nejpozději do 30 dnů. Po vrácení ONZ bude zvukový záznam smazán, nebude-li o jeho uschování písemně požádáno. Veškeré doklady z provedeného úkonu 52 (cívky, vyhodnocení, t. j. ONZ) se předávají proti podpisu.

Ústřížek č. 12 doplňku 1.

Podle operativní potřeby je možné účelně používat úkon 220 v rámci okresního oddělení MV podle těchto zásad:

- a) Pro požadavky OO-MV na tento úkon je určeno mobilní technické zařízení Ú-4 a Ú-8, sloužící ke krátkodobé kontrole čtyř nebo osmi telefonních linek. Doba nasazení je omezena na dobu 3 měsíců.
- b) Použití technického zařízení Ú-4 nebo Ú-8 vyžaduje náčelník OO-MV písemným návrhem, ve kterém musí být uveden důvod operativní potřeby. Důvod nasazení ověřuje a schvaluje náčelník KS-MV nebo jeho první zástupce. Po schválení návrhu zajistí náčelník 9. odboru KS-MV technickou obhlídku.
- c) Podle předběžné obhlídky technického pracovníka zajistí náčelník OO-MV provedení rozboru situace na okresní telefonní ústředně.

Obhlídkou je nutno zjistit:

Nejvhodnější místo pro přísně utajené napojování zájmových linek - situaci v kabelové síti s určením způsobu převedení na OO-MV - určení izolované místnosti v budově OO-MV, kde bude zařízení Ú-4 nebo Ú-8 instalováno tak, že bude přístupné pouze určeným příslušníkům MV. Obsluhu zařízení, po dohodě náčelníka 9. odboru KS-MV a náčelníka OO-MV, většinou provádí určený pracovník OO-MV.

Na podkladě rozboru situace na telefonní ústředně, zajistí náčelník OO-MV rozpracování a zavázání spolehlivého spolupracovníka ze zaměstnanců spojů, který bude provádět napojování linek.

Tomuto spolupracovníkovi musí být věnována přísná pozornost z hlediska všestranné spolehlivosti. Musí být důkladně prověřen, neboť tento odborník v rámci malého počtu telefonních účastníků na okresní ústředně bude většinou vědět o jakémžto objektu se jedná a proto musí dávat záruku, že se to nikdo jiný nedozví. Spolupracovník musí mít i dobrou odbornou úroveň, aby napojování zájmových linek prováděl pokud možno nezávadným způsobem.

Vzhledem k závažnosti úkolů, které spolupracovník plní pro ministerstvo vnitra na spojovacím úseku, musí

jeho řízení provádět náčelník OO-MV nebo jeho zástupce. Tento spolupracovník se zásadně registruje podle zásad evidence pro dlouhodobé technické spolupracovníky (služební předpis A-oper-IX-2).

Náčelník OO-MV dále zajistí případné zásahy u fedtelefonní ústředny, bude-li třeba omezit vstup do ústředny na minimální počet zaměstnanců, včetně kontrolních orgánů spoju v rámci celého kraje. Podobné zásahy je nejlépe zdůvodňovat zájmem civilní obrany.

- d) Po vytvoření spolehlivých podmínek se vypracuje společný návrh, obsahující operativní i technická opatření k zajištění utajeného používání úkonu 220 (provádí náčelník OO-MV a technický pracovník 9. odboru), na jehož podkladě se provede konečné schválení montáže. V návrhu se uvádí zjištěné skutečnosti z dílčích opatření, stanovených obhlídkou, především operativní situace na ústředně, technické možnosti napojování linek a kdo je bude provádět, kolik lidí má do místa napojování přístup apod.

Před konečným schválením montáže krajským náčelníkem nebo jeho prvním zástupcem, musí být v návrhu připojeno vyjádření stanoviska náčelníka 9. odboru, který prověřuje, zda plně vyhovují operativní i technická opatření.

- e) Po skončení montáže zařízení Ú-4 nebo Ú-8 zajistí náčelník 9. odboru přesnou instruktáž, podle které bude pověřený pracovník OO-MV provádět obsluhu a vytěžování.

Zásady pro obsluhu:

Napojení a vytěžování jednotlivé zájmové linky se provádí pouze na podkladě schváleného návrhu, v němž operativní pracovník OO-MV uvádí cíl, který sleduje, dále krycí název akce, přesná data objektu, číslo telefonní linky s adresou a podrobný údaj o pracovní funkci i politické příslušnosti objektu, který podléhá pravomoci i schválení náčelníka OO-MV, pokud tak již nebylo uvedeno v návrhu na použití zařízení Ú-4 nebo Ú-8. Tuto povinnost musí dodržovat i náčelník OO-MV, kde zůstalo v provozu zařízení Ú-36 po zrušení KS-MV v důsledku územní organizace. Podle možnosti (t). vy-

archiv
bepečnostních

bložek